

การศึกษาพฤติกรรมการอ่าน
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
An Investigation into the Reading Behaviors of Students at
Rajamangala University of Technology Krungthep

ชฎาจันทร์ โชคนิรันดร์ชัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ E-mail: chadajan.c@mail.rmutk.ac.th

Chadachan Choknirundonchai

Lecturer, Department of Humanities, Faculty of Liberal Arts,
Rajamangala University of Technology Krungthep

รับเข้า : 21 พฤษภาคม 2568 แก้ไข : 23 มิถุนายน 2568 ตอรับ : 25 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 15 คน โดยพิจารณาจากความหลากหลายของสาขาและชั้นปี ความสนใจ ความสามารถในการสะท้อนคิด และประสบการณ์การอ่านทั้งสิ่งพิมพ์และดิจิทัล (อ่านหนังสืออย่างน้อย 1 เล่ม/เดือน และสื่อดิจิทัลมากกว่า 3 ชั่วโมง/วัน) การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม และการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อตีความและสรุปประเด็นสำคัญผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามีความหลากหลายและเป็นไปตามสถานการณ์มากกว่ากิจวัตร โดยมีแรงจูงใจภายในจากความจำเป็นทางวิชาการหรือความสนใจส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ นักศึกษานิยมอ่านช่วงเย็นถึงก่อนนอน ณ ที่พักส่วนตัว ในขณะที่ห้องสมุดมักใช้สำหรับทำงานกลุ่ม และร้านกาแฟเป็นอีกหนึ่งพื้นที่อ่านส่วนบุคคลที่ได้รับความนิยม วรรณกรรมบันเทิงและข่าวสารบันเทิงเป็นที่นิยมนำมาอ่าน สะท้อนการอ่านเพื่อตอบสนองอารมณ์และความบันเทิงส่วนตัว การอ่านผ่านช่องทางดิจิทัลมีอิทธิพลสูง โดยปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพล ได้แก่ แรงจูงใจภายใน อิทธิพลของเทคโนโลยีซึ่งช่วยให้เข้าถึงข้อมูลง่ายขึ้นแต่อาจนำไปสู่การประมวลผลข้อมูลแบบผิวเผิน สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้ออำนวย และบริบททางสังคมรวมถึงอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ทักษะการอ่านมีความหลากหลาย แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านเพื่อพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมสำหรับอาชีพ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการอ่าน นักศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัล แรงจูงใจ สภาพแวดล้อม

Abstract

This research aims to investigate the reading behavior of undergraduate students at Rajamangala University of Technology Krungthep using a qualitative phenomenological research approach. The purposive sample comprised 15 participants, selected based on diversity in major and year level, willingness to participate, and reflective ability. They were also required to have reading experience with both print and digital media, defined as reading at least one book per month and engaging with digital media for over 3 hours per day. Data collection employed in-depth interviews, focus group discussions, behavioral observation, and content analysis of relevant documents. Qualitative data analysis was subsequently conducted to interpret and synthesize key themes.

The findings indicate that student reading behavior is diverse and more situational than habitual, with intrinsic motivation stemming from academic necessity or personal interest being a significant factor. Students preferred reading during the evening until bedtime at their private residences, while libraries were commonly used for group work, and cafés were another popular space for individual reading. Entertainment literature and news were more popular than textbooks, reflecting reading for emotional gratification and personal enjoyment. Reading through digital channels was highly influential. Key influencing factors included: intrinsic motivation, the influence of technology (which facilitates easy access to information but may lead to superficial information processing), a conducive physical environment, and the social context (including peer influence). Attitudes towards reading were diverse, but most students recognized its value for self-development and career preparation.

Keywords: Reading behavior, Students, Digital technology, Motivation, Environment

บทนำ

การอ่านเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการอ่านโดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการศึกษาระดับชาติ โดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะการอ่านผ่านสื่อที่หลากหลาย รวมถึงสื่อดิจิทัล เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) นอกจากนี้ รัฐบาลในปี พ.ศ. 2566 ได้ระบุให้การส่งเสริมการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายด้านการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรการอ่าน (ประชาไท, 2567) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งมีนักศึกษาจากหลากหลายสาขาวิชา และเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ อาจมีบริบทที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่นักศึกษาต้องพึ่งพาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง จากงานวิจัยของกนกพร สิทธิชัยวรบุตร (2563) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มอ่านสื่อดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี ที่อ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ และใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงถึงร้อยละ 89.9 ส่งผลต่อรูปแบบการอ่านและการเข้าถึงข้อมูลในชีวิตประจำวัน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาในบริบทของเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน การอ่านไม่ได้เป็นเพียงการถอดรหัสตัวอักษร แต่ยังเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ (Snow, 2002) การอ่านมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Guthrie & Wigfield, 2000) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างกว้างขวาง และพัฒนาแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่าน รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน ประกอบด้วยความหมายและความสำคัญ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการ แต่ละองค์ประกอบมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมทักษะการอ่านของบุคคล

การอ่านเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การตีความ และการทำความเข้าใจข้อมูลจากสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Snow, 2002) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางสติปัญญา และการเรียนรู้ของบุคคล (Gough & Tunmer, 1986) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านส่งผลกระทบที่สำคัญหลายประการต่อบุคคล โดยการอ่านเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมศักยภาพทางปัญญาและเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต จำแนกประโยชน์หลักของการอ่านได้ดังนี้ 1) การอ่านเป็นเครื่องมือหลักที่ช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ และส่งเสริมความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านหนังสือประเภทสารคดี วารสารวิชาการ และเอกสารวิจัย ช่วยให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาและการทำงานได้ (Pressley, 2006) 2) การอ่านช่วยให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เป็นความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น และการตั้งคำถามต่อข้อมูล

เพื่อประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (Paul & Elder, 2008) 3) การอ่านมีส่วนช่วยในการเพิ่มพูนคำศัพท์และพัฒนาทักษะด้านการเขียนและการพูด การอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ เช่น วรรณกรรม สารคดี และบทความข่าวช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้โครงสร้างประโยค การใช้คำศัพท์ และสำนวนภาษา เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Nation, 2001)

บุคคลที่มีนิสัยรักการอ่านมักมีแนวโน้มในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน (Krashen, 2004) ทั้งนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านมีแนวคิดหลากหลายที่พยายามอธิบายกระบวนการทำความเข้าใจของผู้อ่าน แนวคิดที่แตกต่างกันเพื่ออธิบายกระบวนการรับรู้ ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้อ่านสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากทฤษฎีนี้เสนอว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย 2 ด้าน ได้แก่

1) การเข้ารหัสจากล่างขึ้นบน (Bottom-Up Processing) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านแปลงสัญลักษณ์ทางภาษา เช่น ตัวอักษร คำ และประโยค ไปสู่ความหมาย โดยอาศัยทักษะพื้นฐาน เช่น การรู้จำคำศัพท์ (Word Recognition) และหลักไวยากรณ์ (Syntax)

2) การรับรู้เชิงความหมายจากบนลงล่าง (Top-Down Processing) เป็นการใช้ความรู้เดิม (Prior Knowledge) และประสบการณ์ของผู้อ่านมาช่วยในการตีความเนื้อหา ทำให้เข้าใจความหมายของข้อความได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้อ่านพบคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยในบทความ หากใช้กระบวนการ Bottom-Up ก็อาจอาศัยการสะกดคำเพื่อทำความเข้าใจความหมาย แต่หากใช้กระบวนการ Top-Down ก็อาจอนุมานความหมายของคำจากบริบทของประโยค (Rumelhart, 1985)

การอ่านมิใช่เพียงการถอดรหัสตัวอักษร หากแต่ต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านกับความรู้อื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น Kintsch (1998) ได้นำเสนอ Construction-Integration Model ที่อธิบายว่าการอ่านประกอบด้วยสองขั้นตอนหลัก ในขั้นตอนแรก Construction Process ผู้อ่านสร้างความหมายจากข้อความโดยอาศัยการเชื่อมโยงคำศัพท์และโครงสร้างประโยค และขั้นตอนที่สอง Integration Process ผู้อ่านนำข้อมูลใหม่ไปผสมผสานกับความรู้เดิมในหน่วยความจำระยะยาว เพื่อสร้างความเข้าใจที่สมบูรณ์

การอ่านเชิงวิพากษ์มุ่งเน้นให้ผู้อ่านมีความสามารถในการตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน และพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล แทนการยอมรับเนื้อหาทั้งหมดโดยปราศจากการวิเคราะห์ Freire (1970) ได้เสนอว่าการอ่านเชิงวิพากษ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความตระหนักรู้ของบุคคลต่อสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อความ ผู้อ่านควรวิเคราะห์ว่าเนื้อหามีความน่าเชื่อถือและมีอคติหรือไม่ 2) การเชื่อมโยงข้อมูลกับบริบททางสังคม ผู้อ่านควรพิจารณาว่าข้อความที่อ่านมีผลกระทบต่อสังคมหรือกลุ่มคนใด และ 3) การนำความรู้

ไปใช้ในการตัดสินใจ ผู้อ่านสามารถใช้ข้อมูลที่วิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การอ่านของผู้คนได้รับอิทธิพลจากอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และแอปพลิเคชัน ส่งผลให้พฤติกรรมการอ่านของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต (Vogels & Anderson, 2020) โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหาต่าง ๆ ได้ผ่านเทคโนโลยี (Vogels & Anderson, 2020; Johnson & Wang, 2019)

พฤติกรรมการอ่านในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงจากการอ่านในรูปแบบสิ่งพิมพ์เป็นการอ่านผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล มีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เช่น การอ่านบนโทรศัพท์มือถือ หรือแท็บเล็ต ช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา (Mangen, Walgermo, & Brønnick, 2019) ความสามารถในการเลือกอ่านเนื้อหาที่สนใจผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ข่าวสาร หรืออีบุ๊ก ทำให้บุคคลสามารถเลือกอ่านเนื้อหาที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างอิสระ จากงานวิจัยของทรัพย์นภา เครืออานันท์ (2559) ได้ระบุว่า ชุดการสอนมัลติมีเดียช่วยเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ผู้เรียนพึงพอใจในระดับมากที่สุด และชุดการสอนช่วยแก้ปัญหการอ่านออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้องและชัดเจนตามอักขรวิธีได้ดี การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้การอ่านไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่จำกัดด้วยเวลาหรือสถานที่เฉพาะเหมือนในอดีต จึงทำให้พฤติกรรมการอ่านในยุคดิจิทัลไม่ได้เปลี่ยนแปลงเพียงเพราะการใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนาเทคโนโลยีและการเกิดขึ้นของสื่อดิจิทัล เช่น การอ่านผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต อ่านอีบุ๊กผ่านแอปพลิเคชันหรือบริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์ (Tshabukole, 2022) การสนับสนุนจากผลการวิจัยของกิจวิสิณ วิชัยดิษฐ (2562) ในการศึกษาพฤติกรรมและแนวทางส่งเสริมการอ่านของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เผยว่านักศึกษามีระดับการอ่านข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายและคุณภาพของสื่อส่งเสริมการอ่าน และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการเข้าถึงเนื้อหาส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นการอ่านที่มีแนวโน้มเปลี่ยนจากการอ่านเนื้อหายาวเป็นการอ่านเนื้อหาสั้นและสรุปความสำคัญแทน สภาพแวดล้อมทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านในยุคดิจิทัล เนื่องจากการแบ่งปันข้อมูล ข่าวสาร หรือบทความที่น่าสนใจในแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้คนได้รับข้อมูลหรือมีการชักชวนให้อ่านเนื้อหา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเลือกอ่านและวิธีการอ่านของบุคคล (Fan, Chan, Wang, Li, & Prieler, 2024) ในขณะที่พฤติกรรมการอ่านยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ความชอบ ความสนใจ หรือระดับการศึกษาของแต่ละบุคคล ผู้ที่มีความสนใจในการอ่านอาจมีพฤติกรรมการอ่านที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่สนใจ หรือบางบุคคลอาจมีทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ดีกว่า

ส่งผลให้พวกเขาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการอ่านข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า (Nguyen, 2020) สำหรับการใช้เทคโนโลยีในการอ่านช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สามารถเลือกอ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจได้มากขึ้น การใช้แอปพลิเคชันสำหรับอ่านอีบุ๊ก หรือการฟังหนังสือเสียง ช่วยให้ผู้คนสามารถอ่านหรือฟังข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา และยังสามารถเลือกอ่านเนื้อหาที่มีคุณภาพและหลากหลายได้ (Roy, 2024)

ในทางตรงกันข้าม การใช้เทคโนโลยีในการอ่านก็มีผลเสียที่ทำให้การอ่านของผู้คนกลายเป็นเรื่องที่เร่งรีบและขาดความลึกซึ้ง การอ่านผ่านสื่อดิจิทัลในบางครั้งทำให้ผู้คนขาดการใคร่ครวญหรือทบทวนเนื้อหาที่อ่าน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากการอ่านในรูปแบบดั้งเดิมเป็นการอ่านผ่านสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์สูง เช่น การคลิกอ่านบทความเพียงชั่วครู่ ส่งผลให้การประมวลผลและการจดจำเนื้อหาอาจไม่ดีเท่าการอ่านในรูปแบบดั้งเดิม (Jones & Richards, 2020)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านและคุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการอ่านปัจจัยด้านเนื้อหา/คุณภาพสื่อปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเทคโนโลยี ล้วนส่งอิทธิพลต่อตัวแปรตามที่การวิจัยนี้มุ่งศึกษา ตัวแปรตามดังกล่าวคือ พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา ซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบ วัตถุประสงค์ ความถี่ และวิธีการอ่าน รวมถึงคุณภาพการเรียนรู้ ที่สะท้อนผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดที่จำเป็น โดยรวมแล้ว กรอบแนวคิดนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีผลกระทบต่อนวัตกรรมกรรมการอ่านและคุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพอย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ระเบียบวิธีแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Approach) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร: นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ จำนวน 7 คณะ จำนวน 11,412 คน

กลุ่มเป้าหมาย: นักศึกษาจากสาขาวิชาต่าง ๆ ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ ของทั้ง 7 คณะ จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง: ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาด้วยวิธีการเลือกนักศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ (3 คน) คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2 คน) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม (2 คน) คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ (2 คน) คณะบริหารธุรกิจ (2 คน) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (2 คน) และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2 คน) รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยจำนวนที่ผู้วิจัยพิจารณาว่าเหมาะสมจากความต้องการข้อมูลที่หลากหลาย สะท้อนมุมมองที่แตกต่าง และความสามารถของผู้ให้ข้อมูลในการให้ข้อมูลเชิงลึก

วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเบื้องต้น เพื่อคัดกรองนักศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด ในประเด็นดังนี้ สอบถามความถี่ในการอ่าน ประเภทหนังสือที่ชอบอ่าน และความเต็มใจในการเข้าร่วมการสัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มีทั้งสิ้น 4 ชุดเครื่องมือ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) เป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แนวทางการ

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guide) แบบสังเกตพฤติกรรม (Observation Form) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Validation) จำนวน 3 ท่าน มีผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) สำหรับแบบสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ประเด็นด้านพฤติกรรมการอ่านมีค่า IOC ที่ 0.96 ประเด็นด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านมีค่า IOC ที่ 0.87 ประเด็นด้านประสบการณ์และความรู้สึกรู้สีกมีค่า IOC ที่ +1.00 ประเด็นคำถามเพิ่มเติมมีค่า IOC ที่ +1.00 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้หลังจากปรับปรุงเครื่องมือแล้ว ได้มีการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.73

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาและคุณภาพการเรียนรู้ ในด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะการคิด ในงานวิจัยนี้ ดำเนินการผ่านเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ทำการสัมภาษณ์นักศึกษา 15 คน (สัมภาษณ์ครั้งละ 1 คน) ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 45 นาทีต่อคน ด้วยวิธีการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ทั้งหมด และจดบันทึกข้อสังเกตเพิ่มเติม ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดกลุ่มสนทนา 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน โดยแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์ ใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 60 นาทีต่อกลุ่ม ผู้วิจัยจะบันทึกเสียงการสนทนากลุ่มทั้งหมด และจดบันทึกข้อสังเกตเพิ่มเติม ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

3. สังเกตพฤติกรรม (Observation Form) นักวิจัยเชิญกลุ่มตัวอย่างมาใช้บริการสำนักวิทยบริการ เป็นเวลา 60 นาที และทำการสังเกตพฤติกรรมการใช้รายบุคคล ในกระบวนการนี้มีผู้ช่วยวิจัยทำการเก็บข้อมูลรายบุคคลตามแบบสังเกตพฤติกรรม

การเก็บข้อมูลข้างต้น เน้นการวิเคราะห์มุมมองและประสบการณ์ของนักศึกษาเป็นหลัก ไม่ได้มีการใช้แบบทดสอบมาตรฐาน หรือข้อมูลเกรดทางวิชาการโดยตรง ดังนั้น การวิเคราะห์คุณภาพของการเรียนรู้จึงเป็นไปในลักษณะ การตีความตามบริบทของข้อมูลเชิงเนื้อหา มากกว่าการวัดเชิงตัวเลข นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประมวลผลข้อมูลจากเอกสาร และสื่อที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธี Triangulation ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ (credibility) และ ความสมบูรณ์ (validity) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งและหลายวิธีการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามแนวทางการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตพฤติกรรม ผ่านการตีความและการสรุปประเด็นสำคัญ นอกจากนี้ การวิเคราะห์เนื้อหายังถูกนำมาใช้ในการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการสรุปผลมีขั้นตอนโดยย่อดังนี้ อ่านข้อมูลทั้งหมด → แปลเป็นความหมาย → จัดเป็นประเด็น → เขียนคำอธิบาย → สรุปสาระสำคัญ โดยทำการ Audit Trail-บันทึกทุกขั้นตอนของการวิเคราะห์เพื่อให้ตรวจสอบย้อนหลังได้

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีรูปแบบพฤติกรรมการอ่านที่มีความหลากหลายและมีลักษณะเป็นไปตามสถานการณ์ (Situational) มากกว่าการเป็นกิจวัตรประจำ (Habitual Behavior) ความถี่ในการอ่านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ที่เกิดจากความจำเป็นเชิงวิชาการ หรือความใคร่รู้ส่วนบุคคล (Personal Interest) ช่วงเวลาที่นักศึกษานิยมทำกิจกรรมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญคือช่วงเวลาเย็นถึงก่อนเข้านอน สอดคล้องกับช่วงเวลาที่มีการะกกิจกรรมประจำวันลดลงอย่างชัดเจน สถานที่ที่ถูกระบุว่าเป็นพื้นที่หลักสำหรับการอ่านคือที่พักอาศัยส่วนตัว ที่ให้สภาวะแวดล้อมที่มีความเป็นส่วนตัวและความสะดวกสบาย อย่างไรก็ตาม ผลการสังเกตพฤติกรรมการอ่านในสถานที่จริงชี้ให้เห็นถึงความแตกต่าง โดยห้องสมุดถูกใช้เป็นพื้นที่สำหรับการทำงานร่วมกัน (Collaborative Work) เป็นหลัก ในขณะที่ร้านกาแฟกลายเป็นพื้นที่ทางสังคม (Social Space) ที่ได้รับความนิยมสำหรับการดำเนินกิจกรรมการอ่านส่วนบุคคล เมื่อพิจารณาถึงประเภทของสื่อการอ่านที่นักศึกษานิยม พบว่าวรรณกรรมบันเทิง (Fictional Literature) และสื่อข่าวสารบันเทิง (Entertainment News Media) ได้รับความสนใจมากกว่าตำราและเอกสารทางวิชาการ (Academic Texts) สะท้อนถึงแรงจูงใจหลักในการอ่านที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ และการแสวงหาความรู้ความบันเทิงส่วนตัว นอกจากนี้ รูปแบบการบริโภคสื่อการอ่านผ่านช่องทางดิจิทัล (Digital Platforms) มีความโดดเด่นอย่างชัดเจน เป็นผลสืบเนื่องจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่ได้บูรณาการเข้าสู่ชีวิตประจำวันของนักศึกษาอย่างลึกซึ้ง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านและคุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา
จำแนกได้ดังนี้ ประการแรกคือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นกลไกสำคัญในการ
กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการอ่านเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะหน้าและความสนใจส่วนบุคคล
ประการต่อมาคือ อิทธิพลของเทคโนโลยี (Technological Influence) มีลักษณะสองด้าน (Dual
Nature) ด้านหนึ่งเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล (Information Accessibility)
อย่างไรก็ตาม อีกด้านหนึ่งอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลแบบตื้นเขิน (Superficial
Information Processing) แทนที่จะเป็นการอ่านเชิงลึก (Deep Reading) นอกจากนี้ สภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ (Physical Environment) ที่เอื้อต่อการมีสมาธิและความสะดวกสบายในการอ่าน ยัง
เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน และบริบททางสังคม (Social Context) อิทธิพล
จากกลุ่มเพื่อน (Peer Influence) มีส่วนในการกำหนดความสนใจ เป็นทางเลือกในการอ่านของ
นักศึกษา ในส่วนของทัศนคติ (Attitude) ต่อการอ่าน พบว่ามีการกระจายตัวของความคิดเห็น
(Heterogeneous Perspectives) นักศึกษาบางส่วนมองว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่ให้ความ
เพลิดเพลินและช่วยลดความเครียด (Stress Reduction) ในขณะที่บางส่วนอาจมีทัศนคติเชิงลบต่อ
การอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวม นักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึง
คุณค่าของการอ่านในการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล (Personal Development) และการเตรียม
ความพร้อมสำหรับอนาคตทางวิชาชีพ (Professional Readiness)

อภิปรายผล

พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพมีการใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัลในการเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหามากขึ้น มีการเลือกใช้แหล่งข้อมูลออนไลน์เป็นหลัก สะท้อนถึง
ทฤษฎีการเรียนรู้จากเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy Theory) ที่ชี้ให้เห็นว่า การใช้เครื่องมือดิจิทัล
สามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการสืบค้นข้อมูลและการเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว (Gilster,
1997) อย่างไรก็ตาม จากกรณีศึกษาของ ชโรชินี ชัยมินทร์, สุรชาติ พุทธิมา, ฐิตารีย์ ตาแก้ว และ
เสาวลักษณ์ สุรินตะ (2564) พบว่า นักศึกษาที่มีการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลมักขาดการประเมิน
คุณภาพของแหล่งข้อมูล ผลต่อการสร้างความเข้าใจที่ไม่ลึกซึ้งและไม่เชื่อถือได้ การขาดการประเมิน
ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ข้อมูล
จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่ไม่มีการควบคุมคุณภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชติมา วัฒนะ (2562)
ที่ศึกษาเรื่องการอ่านและการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ในนักศึกษา พบว่า แม้ว่าการเข้าถึงข้อมูลจาก
อินเทอร์เน็ต (Internet) จะสะดวกและรวดเร็ว แต่กระบวนการกรองและวิเคราะห์ข้อมูลยังเป็นเรื่องที่
นักศึกษาหลายคนยังไม่ทำอย่างละเอียด การอ่านเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลที่ไม่เชื่อถือไม่ได้ อาจส่งผลให้เกิด

ความเข้าใจผิดและขาดทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) จากผลการวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมทักษะการอ่านที่มุ่งเน้นการเลือกแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ และการพัฒนาทักษะการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้การอ่านของนักศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก (Active Learning) เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกระบวนการเรียนรู้ สามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเลือกแหล่งข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bonwell & Eison, 1991)

พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพมีแนวโน้มที่จะพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการเข้าถึงข้อมูล และแหล่งข้อมูลออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการประเมินคุณภาพของแหล่งข้อมูล อาจส่งผลให้เกิดการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือขาดความเชื่อถือได้ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา เนื่องจากความสามารถในการแยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องและยั่งยืน การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการประเมินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จึงมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพและการฝึกฝนทักษะการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น นอกจากนี้การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก (Active Learning) จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดเชิงวิพากษ์เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนี้

สรุปผลการวิจัย

1. แก่นสารของพฤติกรรมการอ่าน: การแสวงหาความสมดุลระหว่างความบันเทิงและความจำเป็นในโลกดิจิทัล พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพสะท้อนถึงการเดินทางที่ซับซ้อนในการแสวงหาความสมดุลระหว่างความบันเทิงส่วนบุคคลและความจำเป็นเชิงวิชาการภายใต้บริบทของยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ นักศึกษาแสดงพฤติกรรมการอ่านที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ (Situational) มากกว่าการเป็นนิสัยประจำ (Habitual) ซึ่งขับเคลื่อนโดยแรงจูงใจภายในเช่น ความใคร่รู้ส่วนตัวและความต้องการด้านการศึกษา การอ่านในช่วงเย็นถึงก่อนนอนและในที่พักส่วนตัวซึ่งถึงความต้องการพื้นที่และเวลาที่ผ่อนคลาย ช่วยให้การอ่านกลายเป็นทั้งเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและช่องทางในการหลีกเลี่ยงจากความเครียด

อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของพฤติกรรมการอ่านปรากฏในความหลากหลายของสื่อและสถานที่ที่เลือกใช้ นักศึกษานิยมวรรณกรรมบันเทิงและสื่อข่าวสารบันเทิงมากกว่าตำราวิชาการ สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับอารมณ์และความเพลิดเพลินมากกว่าการแสวงหาความรู้เชิงลึกใน

บางกรณี การเลือกใช้สื่อดิจิทัลเป็นช่องทางหลักแสดงถึงการบูรณาการของเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แต่ก็มาพร้อมกับความท้าทาย เช่น การถูกรบกวนจากสิ่งเร้าอื่นบนแพลตฟอร์มดิจิทัล นอกจากนี้ สถานที่อ่านที่หลากหลาย เช่น ร้านกาแฟในฐานะพื้นที่ทางสังคม และห้องสมุดในฐานะพื้นที่ทำงานร่วมกัน เผยให้เห็นว่าการอ่านไม่เพียงเป็นกิจกรรมส่วนตัว แต่ยังเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพล: พลังขับเคลื่อนและอุปสรรคในประสบการณ์การอ่านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาแสดงถึงความขัดแย้งและความหลากหลายที่กำหนดประสบการณ์ของพวกเขา

2.1 แรงจูงใจภายใน: เป็นพลังหลักที่ผลักดันการอ่าน โดยเฉพาะเมื่อเชื่อมโยงกับความสนใจส่วนตัวหรือความจำเป็นทางการศึกษา ความหลงใหลในเนื้อหาที่เลือกเอง (เช่น นิยายหรือข่าวบันเทิง) ทำให้การอ่านกลายเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความรู้และความสุข

2.2 อิทธิพลของเทคโนโลยี: เทคโนโลยีมีลักษณะสองด้าน โดยมอบความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล แต่ในขณะเดียวกันก็อาจนำไปสู่การอ่านแบบตื้นเขินเนื่องจากสิ่งรบกวน เช่น การแจ้งเตือนจากโซเชียลมีเดีย หรือการเปลี่ยนไปบริโภคเนื้อหาอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

2.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ: สภาพแวดล้อมที่เงียบสงบและสะดวกสบาย เช่น ที่พักรีสอร์ท ส่งเสริมการอ่านเชิงลึก ในขณะที่สถานที่สาธารณะอย่างร้านกาแฟเพิ่มมิติทางสังคมให้การอ่าน

2.4 บริบททางสังคมและอิทธิพลจากเพื่อน: เพื่อนและชุมชนมีบทบาทในการกำหนดความสนใจและประเภทของเนื้อหาที่นักศึกษาเลือกอ่าน เช่น การแนะนำหนังสือหรือบทความจากกลุ่มเพื่อน

2.5 ทักษะการอ่าน: นักศึกษามีมุมมองที่หลากหลาย บางคนมองการอ่านเป็นเครื่องมือในการลดความเครียดและพัฒนาตนเอง ขณะที่บางคนอาจรู้สึกว่าการอ่านเพื่อการศึกษาเป็นภาระ อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้ว นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตทั้งในด้านส่วนตัวและวิชาชีพ

3. ความซับซ้อนของพฤติกรรมการอ่าน: การต่อสู้ระหว่างโอกาสและความท้าทายความซับซ้อนของพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาอยู่ที่การต่อสู้ระหว่างโอกาสและความท้าทายที่เกิดจากบริบทดิจิทัลและวิถีชีวิตสมัยใหม่ การเข้าถึงสื่อดิจิทัลที่ง่ายดายเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการได้อย่างอิสระ แต่ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีก็สร้างอุปสรรค นอกจากนี้ การที่นักศึกษานิยมเนื้อหาบันเทิงมากกว่าวิชาการบ่งชี้ถึงความท้าทายในการส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงวิชาการ ซึ่งอาจต้องอาศัยกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงความสนใจส่วนตัวเข้ากับเป้าหมายทางการศึกษา

4. แก่นสารของประสบการณ์ (Essence): แก่นสารของพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษา คือ การแสวงหาความหมายและความสมดุลในโลกดิจิทัลที่เต็มไปด้วยโอกาสและความท้าทายการอ่านสำหรับนักศึกษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือพัฒนาตนเอง แต่ยังเป็นช่องทางในการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ การเชื่อมต่อทางสังคม และการค้นหาความสุขส่วนตัวท่ามกลางบริบทที่เทคโนโลยีทั้งเอื้ออำนวยและรบกวน การอ่านจึงกลายเป็นกระบวนการที่สะท้อนถึงตัวตน ความสนใจ และการปรับตัวของนักศึกษาในยุคสมัยที่ข้อมูลล้นเกิน

5. ประเด็นค้นพบรายมิติ มีรายละเอียดดังนี้

5.1 มิติส่วนบุคคล: การอ่านเป็นการแสดงออกของตัวตนและความสนใจของนักศึกษา ขับเคลื่อนโดยแรงจูงใจภายในและบริบทส่วนตัว

5.2 มิติทางสังคม: การเลือกเนื้อหาและสถานที่อ่านสะท้อนถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและบริบททางสังคมที่กำหนดประสบการณ์การอ่าน

5.3 มิติเทคโนโลยี: เทคโนโลยีเป็นทั้งเครื่องมือที่มอบประสิทธิภาพและอุปสรรคที่ท้าทายสมาธิ สะท้อนถึงความขัดแย้งในยุคดิจิทัล

5.4 มิติการศึกษา: การที่นักศึกษานิยมเนื้อหาบันเทิงมากกว่าวิชาการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกแบบกลยุทธ์ส่งเสริมการอ่านที่ผสมผสานความสนุกและการเรียนรู้

โดยรวมแล้วด้วยลักษณะที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์เชิงลึก งานศึกษาชิ้นนี้แม้จะให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่า แต่ก็มีข้อควรพิจารณาบางประเด็นที่ควรตระหนักถึงเพื่อการตีความผลลัพธ์ได้อย่างครบถ้วนยิ่งขึ้น การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 15 คนนั้นเหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาที่เน้นความลึกของข้อมูลมากกว่าขนาด อย่างไรก็ตาม การสรุปผลลัพธ์ไปสู่ประชากรนักศึกษาทั้งหมดของมหาวิทยาลัยอื่นอาจต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังยิ่งขึ้น นอกจากนี้แม้การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้เทคนิคที่หลากหลายและมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการสามเส้า รวมถึงการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อลดความเอนเอียง แต่การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในระเบียบวิธีเชิงคุณภาพย่อมอาศัยการตีความจากมุมมองและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก ซึ่งธรรมชาติของข้อมูลประเภทนี้อาจมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และไม่ได้ถือเป็นข้อจำกัดของงานวิจัย แต่เป็นการสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของระเบียบวิธีที่เลือกใช้ ยิ่งไปกว่านั้น การวิเคราะห์คุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นการตีความตามบริบทของข้อมูลเชิงเนื้อหามากกว่าการวัดเชิงตัวเลขโดยตรง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงแนวทางของงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในมิติที่กว้างและลึกซึ้ง ไม่ได้มุ่งเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ในเชิงปริมาณแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพสามารถนำข้อค้นพบไปบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายและน่าสนใจเข้าไปในหลักสูตร เช่น การมอบหมายงานที่ต้องใช้การอ่านเชิงลึก การจัดกิจกรรมเสวนาหนังสือ การเชิญนักเขียนหรือผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย ฯลฯ
2. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถดำเนินการสำรวจหรือวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อทำความเข้าใจความต้องการและความสนใจในการอ่านของนักศึกษา เพื่อจัดหาทรัพยากรและบริการที่ตอบสนองความต้องการได้อย่างตรงจุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยเชิงลึก: ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาในเชิงลึก เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น รวมถึงการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ความชอบส่วนบุคคล และระดับการศึกษา ที่อาจส่งผลต่อรูปแบบและวัตถุประสงค์ของการอ่าน
2. พิจารณาความหลากหลายของเพศ: การวิจัยในอนาคตควรรวมการวิเคราะห์ความหลากหลายทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสำรวจว่าความแตกต่างทางเพศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านหรือทัศนคติต่อการอ่านอย่างไร เช่น การเลือกประเภทเนื้อหา (วรรณกรรมบันเทิงหรือตำราวิชาการ) หรือการใช้สื่อดิจิทัล ที่อาจนำไปสู่การออกแบบกลยุทธ์ส่งเสริมการอ่านที่ตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มเพศ
3. ศึกษาผลกระทบของการอ่าน: ควรมีการศึกษาผลกระทบของการอ่านต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ ฯลฯ
4. สำรวจความหลากหลายของบริบทส่วนบุคคลและสังคม: การวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาปัจจัยบริบทส่วนบุคคลเพิ่มเติม เช่น ระดับความถนัดในการใช้เทคโนโลยี หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภูมิหลังครอบครัว รวมถึงบริบททางสังคม เช่น อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ในการกำหนดเนื้อหาที่นักศึกษาเลือกอ่าน เพื่อให้เข้าใจความซับซ้อนของพฤติกรรมการอ่านในมิติที่กว้างขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570).

<https://www.obec.go.th>

- กนกพร สิทธิชัยวรบุตร. (2563). พฤติกรรมการอ่านดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
<http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1155/1/gs602130013.pdf>
- กิจทวีสิน วิชัยดิษฐ์. (2561). แนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
https://repository.rmup.ac.th/bitstream/handle/123456789/3090/LARTS_62_06.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- ชโรษีณีย์ ชัยมินทร์, สุรชาติ พุทธิมา, จิตตารีย์ ตาแก้ว, และเสาวลักษณ์ สุรินตะ. (2564). พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 3(2), 59–77.
- โชติมา วัฒนะ. (2562). พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บรรณศาสตร์ มศว, 11(2), 185–195.
- ทรัพย์นภา เครืออานันท์. (2559). ชุดการสอนมัลติมีเดียเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
<http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/bitstream/123456789/3141/1/RMUTT-156691.pdf>
- ประชาไท. (2567, ธันวาคม 21). ไทยเผชิญความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงหนังสือ 'ยิ่งห่างกรุงเทพฯ ยิ่งห่างหนังสือ'. <https://prachatai.com/journal/2024/12/111787>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom* (ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1). George Washington University, School of Education and Human Development.
- Fan, F., Chan, K., Wang, Y., Li, Y., & Prieler, M. (2024). How influencers' social media posts have an influence on audience engagement among young consumers. *Young Consumers*, 24(4), 427–444. <https://doi.org/10.1108/YC-08-2022-1588>
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. Herder and Herder.
- Gilster, P. (1997). *Digital literacy*. John Wiley & Sons.
- Gough, P. B., & Tunmer, W. E. (1986). Decoding, reading, and reading disability. *Remedial and Special Education*, 7(1), 6–10. <https://doi.org/10.1177/074193258600700104>

- Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. In M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* (Vol. 3, pp. 403–422). Lawrence Erlbaum Associates.
- Johnson, L., & Wang, Y. (2019). The impact of technology on reading behavior. *Computers & Education*, 140, Article 103594. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103594>
- Jones, P., & Richards, K. (2020). The effects of digital media on reading comprehension. *Journal of Educational Psychology*, 112(1), 1–15. <https://doi.org/10.1037/edu0000362>
- Kintsch, W. (1998). *Comprehension: A paradigm for cognition*. Cambridge University Press.
- Krashen, S. D. (2004). *The power of reading: Insights from the research*. (2nd ed.). Libraries Unlimited.
- Mangen, A., Walgermo, B. R., & Brønnick, K. (2013). Reading linear texts on paper versus computer screen: Effects on reading comprehension. *International Journal of Educational Research*, 58, 61–68. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2012.12.002>
- Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
- Nguyen, H. T. M. (2020). Personal factors affecting reading habits. *Educational Studies*, 46(5), 600–615. <https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1777512>
- Paul, R., & Elder, L. (2008). *The Thinker's Guide to Critical and Creative Thinking*. Foundation for Critical Thinking Press.
- Pressley, M. (2006). *Reading instruction that works: The case for balanced teaching*. (3rd ed.). Guilford Press.
- Roy, N. (2024, November 7). Do audiobooks count as reading? Financial Times. <https://www.ft.com/content/9c2907d5-2d8a-416c-8431-168f65965493>
- Rumelhart, D. E. (1985). Toward an interactive model of reading. In H. Singer & R. B. Ruddell (Eds.), *Theoretical models and processes of reading*. (3rd ed., pp. 722–750). International Reading Association.

- Singer, L. M., & Alexander, P. A. (2017). Reading on paper and digitally: What the past decades of empirical research reveal. *Review of Educational Research*, 87(6), 10071041
- Snow, C. E. (2002). *Reading for understanding: Toward an R & D program in reading comprehension (Report)*. RAND. https://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR1465.html
- Tshabukole, F. T. (2022). *The impact of social media marketing on consumers online purchase behaviour* [Master's thesis, Final International University]. Final International University Institutional Repository. <https://www.final.edu.tr/docs/tezler/Franck%20Tshauke%20Tshabukole%20thesis%2020222.pdf>
- Vogels, E. A., & Anderson, M. (2020, May 8). *Dating and relationships in the digital age*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2020/05/08/dating-and-relationships-in-the-digital-age/>